

Soud nalézací s téhož stanoviska, jako u Anny V-ové, posoudil i vinu spoluobžalovaného Aloisa V-a. To, co uvedeno ohledně stěžovatelky, platí tudíž i pro Aloisa V-a, jenž zmateční stížnosti nepodal. Bylo proto podle §u 290 tr. ř. i ohledně něho postupovati tak, jakoby zmateční stížnost byl podal, rozsudek i ohledně něho zrušiti a přikázati věc soudu nalézacímu k novému projednání a rozhodnutí, při čemž bude — jak ohledně stěžovatelky, tak i ohledně spoluobžalovaného Aloise V-a — přihlížeti k tomu, že subjektivní stránka přečinu, pokud se týče přestupku podle §u 8 zák. o vál. lichvě není řešena. Ke skutkové povaze §u 8 vyžaduje se totiž nejen oněch objektivních znaků, nýbrž i vědomí pachatelova, že žádá nájemné zřejmě přemrštěné. Touto stránkou však rozsudek vůbec se nezabýval, takže použití §u 920 tr. ř. (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) jest odůvodněno i v tomto směru.

Čís. 1641.

Banka, obchodujíc předměty potřeby, nedopouští se řetězového obchodu, pokud povaha obchodů těch nepoškozuje nebo neohrožuje zájmů spotřebitelstva, chráněných předpisy o stihání válečné lichvy, nerozmnožuje-li zbytečně a hospodářsky škodlivě počet činitelů, nutných nebo účelných ke sprostředkování přechodu zboží do spotřeby.

Řetězový obchodník nemá nároku ani na občanský zisk.

V prodeji zboží konsumu k přímému rozdělení pouze mezi členy pro jich vlastní potřebu nelze spatřovati řetězový obchod.

Podmínky §u 531 odstavec druhý písm. a), b) tr. zák. platí i pro promlčení řetězového obchodu a přímého předražování. Užítkem (škodou) jest celý prodejem docílený zisk, poškozeným pak kupitel zboží (jeho odběratel).

(Rozh. ze dne 21. května 1924, Kr I 661/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Zdeňka T-a do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Českých Budějovicích ze dne 13. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem řetězového obchodu podle §u 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a přečinem předražování podle §u 20 čís. 1 cit. nař., a zmateční stížnost obžalovaného Bohumila K-a do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Českých Budějovicích ze dne 28. srpna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. pokud šlo o řetězový obchod, spáchaný v době před 17. říjnem 1919 prodejem hnojivé směsi Hubertu Z-ovi v M. Naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného Bohumila K-a, pokud šlo o jeho odsouzení pro řetězový obchod, spáchaný prodejem umělého hnojiva Zemědělskému družstvu v P., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného v tomto směru z obžaloby. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

d ů v o d e h:

Zjev, vyplývající ze skutkových zjištění rozsudkových, že totiž veškeré umělé hnojivo všech druhů, o něž jde v tomto případě, procházel na svém přechodu z výroby do spotřeby rukama bank, pokud se týče bankovních filiálek, zjev to i podle příslušných úvah rozsudkových namnoze rozhodný při řešení otázky, zda odpovídá jednání obžalovaných pojmu obchodování řetězového — velí neb aspoň činí účelným zodpovědět nejprve předběžnou otázku, zda a pokud jsou banky vůbec oprávněny obchodovati také zbožím, které přichází v úvahu jako předmět potřeby ve smyslu zákonných předpisů o stíhání válečné lichvy, a zda lze zejména bankám, o něž jde v tomto případě, přiznati oprávnění, by vedle jiných obchodů, vyhrazených jim stanovami, provozovaly také obchody zbožím, zejména umělým hnojivem. Nebylo by na místě, oprávnění takové bankám zásadně upírati. Nehledě k tomu, že převážná většina bank se podobnými obchody nejen skutečně ať již na cizí, nebo na vlastní účet zabývá, že banky zejména, pokud jde o určité druhy zboží, hlavně takové, jimiž se obchoduje zpravidla ve zvlášť velkých množstvích, na příklad o uhlí, cukr, stavební hmoty a jmenovitě i o umělá hnojiva, obstarávají obchody komisionářské, nýbrž k obchodům toho druhu i dle svých stanov bývají oprávněny, nelze ani s hlediska předpisů o stíhání válečné lichvy ničeho namítati proti obchodování bank předměty potřeby, ač ovšem jen potud, pokud povaha obchodů těch nepoškozuje nebo neohrožuje zájmu spotřebitelstva, chráněných oněmi předpisy. Není proto zejména důvodu ku stíhání bank pro řetězový obchod, pokud při svém obchodování obstarávají některou z oněch funkcí, sprostředkujících přechod předmětů potřeby z výroby do spotřeby, které se i jinak v řádném, pravidelném obchodě potřebnými neb aspoň účelnými býti jeví. Tomu je tak tehdy, nakupuje-li banka v roli, obdobné roli velkoobchodníka, zboží od výrobce, zejména velkovýrobce, a prodává-li je dále obchodníkům, kteří pak sprostředkují již jeho prodej spotřebitelům. Samozřejmě nelze řetězovým obchodníkem zváti ani obchodníka, jenž zboží, od banky za vylíčených okolností koupené, prodává dále přímo spotřebitelům. Nesejde na tom, jak se kupitel jmenuje, nýbrž záleží na tom, jak obchoduje. Ježto jest tedy rozhodným, jak si kupující (prodávající) banka počínala, je míti za to, že, prodávala-li sama hned spotřebiteli, jako činí maloobchodník, dlužno na ni pohlížeti v té příčině jako na maloobchodníka, neboť zájmy spotřebitelstva, zákony lichevními chráněné, nejsou takto ohroženy. Nepřípustným a již s hlediska všeobecných zásad o podstatě řetězového obchodu trestným jest naproti tomu každé obchodování bank, jímž se počet oněch činitelů, nutných neb účelných ke sprostředkování přechodu zboží do spotřeby, zbytečně rozmnožuje a přechod ten se nepotřebně zdržuje nebo stěžuje, namnoze i s účinky, hospodářsky pro spotřebitelstvo škodlivými, jelikož se zboží na újmu spotřebitelů zdražuje o zisky oněch zbytečných mezičlánků přechodu. S tohoto hlediska nelze strpěti, aby banka zboží, jí, byť od výrobce nakoupené, prodávala dále jiné bance, pokud tato prodává do dalšího obchodu, nebo velkoobchodníkům, naopak nabývá povahy obchodování řetězového

i počínání obchodníka, který zboží, o němž ví, že již prošlo rukama dvou nebo několika bank (velkoobchodníků), dále prodává, třebaž již přímo spotřebitelům. Rozhodovací důvody napadených rozsudků se těmito otázkami aspoň výslovně nezabývají a nepodávají na ně přímé odpovědi; než úvaha, již v důvodech rozsudku, týkajícího se obžalovaných Edvarda F-e a spol., odůvodněn je výrok, sprostňující obžalovaného Richarda P-a z obžaloby pro přečin řetězového obchodu, a dle níž má soud za to, že obžalovaný jako továrník a výrobce hnojiv nemohl se zabývatí organizací obchodu takovým způsobem, aby prodával přímo spotřebitelům a že v jeho činu, totiž v tom, že prodal hnojivo ve velkém bance, nelze tudíž dle názoru lichevního soudu spatřovati úmysl provozovati řetězový obchod, poněvadž, kdyby banka byla sama přímo spotřebitelům hnojivo prodala, nebylo by bývalo dražším, nežli kdyby je byl P. sám prodával prostřednictvím agentury spotřebitelům, dovoluje souditi, že i lichevní soud zásadně uznává oprávnění bank obchodovati zbožím vůbec a bank, o něž jde v tomto případě, obchodovati umělými hnojivy zvlášť. Pokud však prvý soud spatřuje úkon těchto bank v tom, aby zboží, jimi od výrobce koupené, prodávaly již přímo spotřebitelům, nelze tomuto názoru přisvědčiti s hlediska hořejších úvah, jimiž bankám přiznává se účelná role velkoobchodníka, sprostředkujícího přechod zboží způsobem, i dle lichevních předpisů nezávadným, teprve na obchodníky (maloobchodníky), prodávající arci dále již přímým spotřebitelům. Pod zorným úhlem takto vytčeného právního stanoviska ke zmíněné stěžejní otázce jest posuzovati rozsudkové výroky, jimiž jednotliví obžalovaní uznáni byli vinnými přečinem řetězového obchodu, na jedné straně a námitky, uplatňované proti nim zmatečnými stížnostmi obžalovaných na straně druhé.

Jednání obžalovaného Zdeňka T-a podřaděno bylo napadeným rozsudkem vším právem skutkové podstatě přečinu řetězového obchodu. Zjišťujeť rozsudek, že filiálka banky P. v J. obžalovaným jako svým zodpovědným orgánem (ředitelem) od P-a zakoupenou nízkoprocentní Thomasovu strusku, vlastně struskové odpadky, rovněž tak umělou hnojivou směs, ba dokonce i vysokoprocentní hnojivou strusku (Thomasovu moučku), koupenou od jiné banky, filiálky téže banky P. v B., prodala dále opět různým bankám, o nichž musila věděti, že tak velkého množství hnojiv nepotřebují pro sebe, nýbrž že je se ziskem dále prodají, při čemž dle rozsudkového zjištění také sama rozprodala hnojivo se ziskem. Rozsudek dospívá k správnému závěru, že se obžalovaný takto vsunul, využívaje poválečných hospodářských poměrů, a za účelem dosažení neoprávněného zisku mezi výrobce a spotřebitele u vědomí, že se jeho počínáním zvyšuje počet meziobchodníků, z nichž každý chce na zboží vydělati, že se tím zboží mnohokrát (a jak dodati dlužno: zbytečně) zdraží. Zmateční stížnost obžalovaného opírá se o důvody zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a), 10 §u 281 tr. ř. Právně bezpodstatnými jsou především veškeré námitky a k nim připojené podrobné úvahy, jimiž se zmateční stížnost snaží dovoditi, že filiálka banky P. v J., jsouc stejně jako filiálka téže banky v B. dle stanov oprávněna obchodovati hnojivy a obchodovavši jimi již před válkou, nedopouštěla se ničeho trestného. Jak shora již všeobecně dolíčeno bylo, neopravňovaly filiálku

ani její stanovy ani ono skutečné její obchodování umělými hnojivy k onomu způsobu obchodování, jaký zjišťuje rozsudek. Dle rozsudkového zjištění prodala sice filiálka banky P. v J. jistou poměrně nepatrnou část umělé hnojivé směsi také jednotlivcům, obžalovaným obchodníkům Bohumilu K-ovi a továrníku Maxmiliánu R-ovi; než rozsudek spatřuje řetězový obchod v jejím jednání, pokud se týče v jednání obžalovaného T-a výslovně jen potud, pokud šlo o prodeje bankám a tu některé další banky prodaly, jak jest zjištěno, zase dále obchodníkům; tak filiálka banky P. v Z. Bohumilu K-ovi ve V., ten dále z části obchodníku Hubertu Z-ovi v M. a filiálka banky A. v J. obchodníku Josefu H-ovi v H. a ten teprve dále spotřebitelům. Důsledkem toho nelze zde mluvit o nedostatku důvodů dle čís. 5 Šu 281 tr. ř., jež stížnost spatřuje v tom, že náhled nalézacího soudu, že banky, které od banky P. filiálky v J. kupovaly hnojiva, jsou obchodníky ve velkém, není ničím doložen. Pokud pak jde o vysokoprocentní Thomasovu moučku, která dle rozsudkového zjištění koupena byla jmenovanou filiálkou od filiálky banky P. v P., je pro posouzení obchodování obžalovaného T-a jako řetězového obchodu bezvýznamnou skutečnost, tvrzená zmateční stížností, rozsudkem ve formě obhajoby obžalovaného sice dotčená, jím však zároveň pro nerozhodnost právem odmítnutá, že mu bylo filiálkou v B. řečeno, že ona struska (moučka) je pro obchod volná, poněvadž byla dělnictvem vyrobena po nedělích. Jde tu o okolnost, která by měla význam jen při řešení otázky, zda zakládá jednání obžalovaného skutkovou podstatu pletich; tak jest tomu i pokud jde o otázku, zda byla mu známa min. nařízení ze dne 26. dubna 1918, čís. 153 ř. zák., o úpravě rozdělení strojených hnojiv a vládní nařízení ze dne 19. února 1919, čís. 90 sb. z. a n., jímž byly stanoveny přejímací ceny obhospodařovaných strojených hnojiv. Jsou proto vzhledem k hořejším úvahám, týkajícím se otázky podřadění jednání obžalovaného rozsudkem také skutkové podstatě pletich, bezpředmětny vývody, jimiž se zmateční stížnost snaží dovoditi, že obžalovaný oněch nařízení nezaviněně neznal, a je konečně bezpodstatnou i její námitka zmatku čís. 4 Šu 281 tr. ř., přivoděného prý tím, že lichevní soud nepřipustil důkazů, nabídnutých obžalovaným o správnosti onoho jeho tvrzení. Rozsudek zjišťuje, že filiálka banky P. v J. nízkoprocentní Thomasovu strusku, koupenou od P-a po 12 Kč za 100 kg, rozprodala dále po 16 Kč za 100 kg, že vysokoprocentní Thomasovu strusku, koupenou od filiálky banky P. v B. po 45 Kč za 100 kg, prodala dále jednak průměrně po 52.42 Kč, jednak po 48 Kč za 100 kg a že její hrubý zisk z prodeje nízkoprocentní Thomasovy strusky a umělé hnojivé směsi činil asi 34.000 Kč, neboli 17%. Nehledě k tomu, že tato zjištění opravňovala lichevní soud k rozsudkovému závěru, dle něhož obžalovaný jednal za účelem dosažení (neoprávněného) zisku, není snaha po zisku, ani skutečnost, že zisku opravdu bylo docíleno, pojmovým znakem řetězového obchodu, k jehož skutkové podstatě plně stačí, bylo-li dotýčným jednáním zboží zbytečně zdraženo. Rozsudek pak zjišťuje výslovně, že si obžalovaný těchto účinků svého počínání byl i vědom. Nesejde tudíž s hlediska skutkové podstaty řetězového obchodu na tom, že rozsudek zjišťuje

pouze hrubý zisk jmenované bankovní filiálky z oněch obchodů umělým hnojivem.

Než ani správnosti rozsudkového výroku, jímž jednání obžalovaného podřaděno bylo skutkové podstatě přečinu přímého předražování, nedotýkají se dotyčné námitky zmateční stížnosti nikterak nepříznivě. Je sice pravda, že lichevní soud shledal cenu 16 Kč, požadovanou obžalovaným za 100 kg nízkoprocentní Thomasovy strusky, cenou zřejmě přemrštěnou jen vzhledem na přemrštěnost hrubého zisku, při prodeji tom 15.709 Kč 60 h neboli 33% a celkem z obchodu umělými hnojivy ve výši 17% dosaženého. Než, uváží-li se, že řetězový obchodník nemá při obchodech, příčících se zákonným předpisům o stíhání válečné lichvy, vůbec nároku na zisk, tedy ani ne nároku na přípustný jinak občanský výdělek, a přihlédne-li se k tomu, že nevyšlo na jevo nic konkrétního a nebylo též tvrzeno, že režie banky — pokud připadá na obchod hnojivem — byla tak veliká, že by při 17% rozpětí mezi cenou nákupní a prodejní a při obratu přes 500.000 Kč nebylo na čistý zisk vybylo ani přes 2000 Kč, právem podřadil nalézací soud jednání obžalovaného skutkové podstatě přečinu předražování podle §u 20 čis. 1 písm. b) cis. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. zák. Je proto zmateční stížnost v nepravu, namítajíc, ať již s hlediska důvodu zmatečnosti čis. 5 anebo čis. 9 a) a 10 §u 281 tr. ř., že rozsudek zjišťuje pouze hrubý, nikoli také čistý zisk filiálky z dotyčných obchodů, snažíc se dále dovoditi, že čistý její zisk byl velmi nepatrným, a spatřujíc konečně důvod zmatku čis. 4 §u 281 tr. ř. v tom, že byl usnesením lichevního soudu při hlavním přelíčení zamítnut jako nerozhodný návrh obžalovaného na provedení důkazů, jednak svědeckým výsledkem Čenka Ch-y o tom, že zisk jmenované filiálky za rok 1919 nečinil ani 2% provozovacího kapitálu, jednak výsledkem znalců o tom, že zisk, docílený jí při prodeji umělého hnojiva, nebyl vzhledem k její režii, obchodnímu riziku a ztrátám přemrštěným. Bezdůvodnou je dále výtka, činěná rozsudku zmateční stížností s hlediska důvodu zmatečnosti čis. 5 §u 281 tr. ř. proto, že se v něm nerozlišují obchody, uzavřené stěžovatelem, od obchodů, které uzavřel jeho předchůdce, obžalovaný Čeněk B. V rozsudkových důvodech se sice zjišťuje, že zodpovědnými orgány filiálky banky P. v J. byli do 15. ledna 1919 B., od té doby T. Než z důvodů rozsudku ze dne 28. srpna 1922 vychází na jevo, že obžalovaný B. nebyl tímto rozsudkem uznán vinným ohledně oněch obchodů umělým hnojivem, v příčině jichž bylo rozsudkem ze dne 13. listopadu 1923 uznáno na vinu obžalovaného T-a. Dá se to vysvětliti tím, že dle zjištění rozsudku P. nakoupil odpadky struskové, jím pod titulem nízkoprocentní Thomasovy strusky filiálce banky P. v J. dále prodané, v době od 1. ledna do srpna 1919, z čehož plyne, že obchody, provozované jmenovanou filiálkou ohledně tohoto druhu umělého hnojiva, spadají v dobu, kdy zodpovědným orgánem jejím byl již obžalovaný T. Skutková zjištění obou rozsudků, týkající se umělé hnojivé směsi a vysokoprocentní Thomasovy moučky, dovolují pak souditi, že stejně jako ohledně nízkoprocentní Thomasovy strusky bylo tomu i v příčině posléz uvedených dvou druhů umělého hnojiva. Než i kdyby byl snad některé z obchodů těch byl uzavřel obžalovaný B. a obžalovaný T. je

byl, jak se uvádí v jeho zmáteční stížnosti, pouze dokončil, nebylo by ani nebezpečí sporů, filiálce dle tvrzení zmáteční stížnosti pro případ nedodržení oněch obchodů hrozivších, obžalovaného opravňovalo k tomu, by předsebral jednání, přičítící se zákonným předpisům o stíhání válečné lichvy a vyplývalo by z obhajoby T-ovy vlastně jen, že by se též B. musel z dotyčných obchodů spoluzodpovídati. Zodpovědnosti za podobné jednání nemohla T-a dále sprostiti ani skutečnost, zmáteční stížností dále zdůrazňovaná, rozsudkem ostatně nezjištěná, že totiž obžalovaný nevedl správu filiálky samostatně, nýbrž společně s členy jejího představenstva. Beztrestným nebylo by se konečně jednání obžalovaného stalo ani tím, že obžalovaný, jak zmáteční stížnost dále tvrdí, po vydání vládního nařízení ze dne 17. července 1919, čís. 410 sb. z. a n., jímž nově stanoveny byly přejímací ceny obhospodařovaných strojených hnojiv, vrátil filiálce banky P. v B. všechny její účty, týkající se vysokoprocentní Thomasovy moučky, se žádostí, by účtovanou cenu upravila ve smyslu uvedeného vládního nařízení, a že o totéž písemně žádal ředitelství téže banky v P. ještě i po té, kdy byl z jejích služeb vystoupil, neboť tou dobou byly již v osobě obžalovaného naplněny veškeré složky skutkové podstaty deliktů, jemu za vinu kladených, činy trestné byly dokončeny, a mohly uplatňované okolnosti dojíti povšimnutí jen při výměře trestu. Neprávem cítí se obžalovaný stíženým i tím, že důkazy, jím o těchto okolnostech nabídnuté, nebyly lichevním soudem připuštěny (čís. 4 Šu 281 tr. ř.). Bylo proto zmáteční stížnost obžalovaného T-a jednak jako neodůvodněnou, jednak jako právně bezpodstatnou zavrhnouti.

Opodstatněna jest zmáteční stížnost obžalovaného Bohumila K-a, pokud jde o jeho odsouzení pro přečin podle Šu 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., spáchaný prodejem zbytku hnojivé směsi, koupené od banky P., filiálky v P. zemědělskému družstvu v P. Stížnost uplatňuje po této stránce důvod podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., shledávajíc rozpor mezi výrokem rozsudku, že obžalovaný hnojivou směs prodal dále meziobchodníkům, prodav ji Zemědělskému družstvu v P., a výpovědi předsedy tohoto Zemědělského družstva Karla L-e, jehož svědecká výpověď byla při hlavním přelíčení přečtena, jejíhož doslovu však rozsudkové důvody neuvádějí, a pak důvod dle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., tvrdíc, že není správným názor nalézacího soudu, že obžalovaný prodal hnojivo meziobchodníkům, kdyžtě přece nutno prodej Zemědělskému družstvu v P. pokládati za nezávadný prodej spotřebitelům, totiž pouze členům tohoto družstva. Stížnosti nutno v tomto směru přisvědčiti. Zemědělské družstvo v P., které chrání zájmy svých členů, odebralo dle výpovědi svědka Karla L-e hnojivou směs od obžalovaného „dlouholetého obchodníka, pro své členy, kteří si ji rozdělili mezi sebe pro svoji vlastní potřebu a žádný z nich jí neprodal dále, při čemž každý ze členů tohoto družstva dostal jen takové množství hnojivé směsi, která odpovídala velikosti jeho hospodářství. Nejen název, nýbrž i účel družstva v P., jehož členové směs tu výlučně pro svoji potřebu použili, svědčí tomu, že obžalovaný prodal toliko určitému souboru spotřebitelů, a nelze předpokládati a není též zjištěno, že mohl obžalovaný počítati s tím, že si bude družstvo počínati jako malo-

obchodník. Vskutku také nelze dle spisů předpokládati, že družstvo svým členům hnojivou směs prodalo, že si tedy počínalo jako maloobchodník. Jde tu zřejmě jen o repartici nabývacích nákladů na členy družstva, a rozsudek též nezjišťuje, že obžalovanému bylo známo nebo že musel počítati s tím, že společným odběrem prostřednictvím družstva se zboží pro členy jeho zbytečně zdraží. Obžalovaný nezodpovídá za to, že družstvo onu směs, obžalovaným po 41.50 Kč koupenou a jím družstvu po 46.50 Kč za 100 kg prodanou, účtovalo svým členům po 49 Kč za 100 kg, kteroužto cenu členové za směs také zaplatili. Ostatně je dle spisů zřejmo, že družstvo, účtující svým členům, přirazilo na ceně jen náklady rozdělování mezi členy a tangentu manka, tedy výlohy, jež členy minouti nemohly ani při přímém nákupu. Ježto tedy v tomto případě obžalovaný jako obchodník prodal hnojivou směs přímo spotřebitelům, nelze ohledně prodeje zbytku této směsi Zemědělskému družstvu v P. mluvit o skutkové podstatě přečinu podle §u 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. již v objektivním směru, a je proto pochybeným právní názor nalézacího soudu, že tu šlo o prodej meziobchodníkům; bylo tudíž v tomto směru zmateční stížnosti obžalovaného K-a vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a obžalovaného sprostiti. Naproti tomu nelze jinak zmateční stížnosti tohoto obžalovaného přiznati oprávněnost. V jednání Bohumila K-a, který dle rozsudkového zjištění koupil od banky P., filiálky v P. 25.060 kg umělé hnojivé směsi po 41.50 Kč za 100 kg, tedy za 10.399 Kč 90 h a prodal z ní 15.630 kg za 6.922 Kč 75 h Hubertu Z-ovi v M. se ziskem (i při prodeji družstvu v P.) 1.127 Kč 60 h, shledal lichevní soud skutkovou podstatu přečinu řetězového obchodu dle rozsudkových důvodů proto, že, ačkoli mu dle názoru soudu musilo býti známo, že banka není výrobcem a že zboží prošlo již zbytečně rukama meziobchodu a tím se zdražilo, přece koupil a prodal hnojivo, chtěje na něm vydělati, opět meziobchodníku. Připomenouti dlužno, že banka P. filiálka v P. sama koupila onu hnojivou směs dle rozsudkového zjištění po 40 Kč za 100 kg od filiálky banky P. v J. Než rozsudek nezjišťuje, že tato okolnost byla obžalovanému K-ovi známa. V tom že obžalovaný, který je obchodníkem, koupil zboží od banky, o níž věděl, že není výrobcem, spatřuje lichevní soud neprávem okolnost, dodávající jeho koupi ráz obchodu řetězového, a zmateční stížnosti, která, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 9 a) §u 281 tr. ř., toto stanovisko lichevního soudu označuje jako právně mylné, dlužno v tom ohledu přisvědčiti. Stačí poukázati na dotyčné všeobecné hořejší úvahy, aby bylo zjevným, že zboží, byť bylo již prošlo rukama banky, neprošlo jimi a tedy se nezdražilo zbytečně na újmu spotřebitelů. Rovněž snaha obžalovaného, aby na zboží vydělal, nemusila sama o sobě, pokud by se další přechod zboží do spotřeby byl uskutečnil cestou řádného obchodování, dodati jeho jednání ráz, škodlivý zájmům spotřebitelstva. Onou cestou bylo by se však zboží dále bralo pouze tehdy, kdyby je byl obžalovaný prodal již přímo spotřebitelům. Toho obžalovaný neučinil, prodav hnojivou směs Hubertu Z-ovi, o němž se sice v rozsudku výslovně neuvádí, o němž však i zmateční stížnost výslovně připouští, že jest obchodníkem, a v němž rozsudkové důvody spatřují meziobchodníka. Skutečnost, zdůrazňovaná

zmateční stížnosti, že Z. byl s obžalovaným v obchodním spojení a že hnojivo od něho koupené prodával přímo spotřebitelům, nemění ničeho na správnosti rozsudkového závěru, dle něhož obžalovaný, prodáv hnojivo, sám jsa obchodníkem, opět obchodníkovi (meziobchodníkovi), vsunul se mezi výrobce a spotřebitele neoprávněně, rozmnožil počet činitelů, sprostředkujících přechod zboží z výroby do spotřeby, o článek zbytečný, a poněvadž zboží prodal se ziskem, i hospodářsky škodlivý.

Zmateční stížnost namítá dále, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř., že trestný čin je promlčen. Nehledě k tomu, že rozsudek ohledně obžalovaného K-a neobsahuje výroku, který by se týkal otázky promlčení jeho trestného činu, nelze zmateční stížnosti ani v tomto bodě přiznati oprávnění. I kdyby všechny ostatní zákonné předpoklady promlčení ve smyslu §§ů 531, 532 tr. zák. byly splněny, nebylo u tohoto obžalovaného vyhověno podmínkám §u 531 odstavec druhý a), b) tr. zák. Zisk, s nímž obžalovaný prodal dle rozsudkového zjištění hnojivou směs, znamená zároveň také u něho, pokud ho bylo docíleno z části obchodem řetězovým, užitek z trestného činu na jedné straně a škodu, způsobenou kupitelům hnojiva, na straně druhé. Zmateční stížnost označuje tudíž zisk ten neprávem za občanský výdělek, plynoucí z každého obchodování, a rovněž neprávem namítá, že nebylo lze zjistiti, jaká škoda vzešla přímo z činnosti obžalovaného a kdo byl činností tou poškozen. Jako užitek, po případě škoda přichází tu zřejmě v úvahu celý zisk obžalovaného z prodeje hnojiva Hubertu Z-ovi, jako poškozený pak kupitel hnojivé směsi Hubert Z., pokud se týče odběratelé Z-ovi. Byla tudíž zmateční stížnost obžalovaného K-a, pokud jde o řetězový obchod prodejem hnojivé směsi Hubertu Z-ovi, zavržena jednak jako neodůvodněná, jednak jako právně bezpodstatná.

Čís. 1642.

Zmatek dle §u 344 čís. 4 (§ 151 čís. 3) tr. ř. předpokládá, že byl slyšen svědek, který v době s v ě d e c t v í (nikoliv pozorování) byl naprosto nezpůsobilým k udání pravdy.

O zmatku dle čís. 4 §u 344 tr. ř. (§ 170 čís. 5 tr. ř.) nelze mluvit, když předpoklady §u 170 čís. 5 tr. ř. vyšly na jevo teprve po přísežném výsledku svědkově.

Předpis §u 170 čís. 7 tr. ř. platí jen pro assertovní přísahu v přípravném řízení, nikoliv též pro promisorní přísahu při hlavním přelíčení.

V zamítnutí návrhu na přečtení všech výpovědí svědka, při hlavním přelíčení slyšeného, jež učinil před vyšetřujícím soudcem, není zmatku čís. 5 §u 344 tr. ř., poukázal-li předseda při svědkově výsledku na veškeré odchylky v jeho dřívějších výpovědích.

Porušení předpisu §u 91 tr. ř. není ohroženo zmatečností.

Nevymožení formální obnovy trestního řízení nelze uplatňovati jako zmatek, je-li nepochybně, že tu byly její hmotné předpoklady. Zmatek čís. 5 §u 344 tr. ř. nelze uplatňovati proto, že byl zamítnut návrh spoluobžalovaného.